

Les noves generacions

[Els joves dins i davant el cinema]

PEP PRIETO & JORDI ROURA

Cada nova dècada, el jovent sempre ha tingut les seves inquietuds al mateix temps que apareixen films que pretenen donar una visió més o menys fidel de la seva mentalitat i de la seva inclinació envers les modes o, millor dit, els tics del moment. Els gustos dels joves no sempre es corresponen amb aquestes pel·lícules, produccions que volen convertir-se en un emblema, però que sovint es

queden en simples mostres d'una cultura decadent i en un fals retrat d'una joventut marcada per l'influència quasi sempre poc afortunada de la televisió. Si mirem enrere, trobem exemples de films-

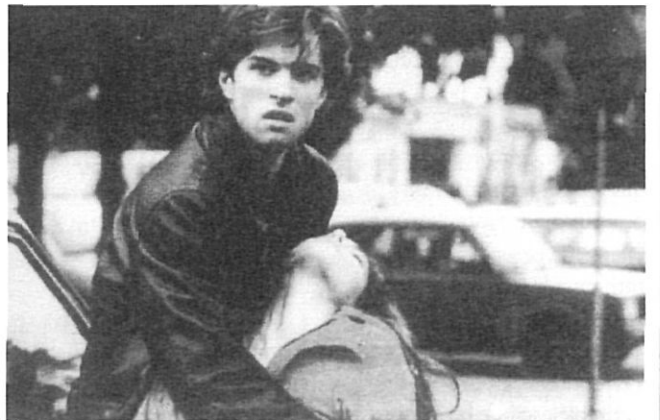
emblema del món juvenil decididament memorables com ara Rebelde sin causa o Easy rider, per posar dos exemples que s'han revaloritzat amb el pas del temps i que, a més, han marcat una època.

Però del que ara ens interessa parlar és del present i dels precedents més

immediats, els anys 80. Tot va començar amb Grease, Fama i similars, productes de caràcter eminentment musical, però que presentaven algunes de les constants del cinema juvenil de la dècada, totes explotades

pel pare espiritual d'aquest subgènere: John Hughes. Aquest individu va crear escola amb títols com 16 velas, El club de los cinco o Todo en un día, representants principals de tant curiós

moviment cinematogràfic que resumia les (banals) inquietuds d'un jovent desorientat i no gaire intel·ligent. Les premisses argumentals d'aquestes pel·lícules no sempre eren dolentes, però el seu material s'ha anat degradant fins convertir-se en poc més que una exhibició gratuïta de videoclips protagonitzats per una fauna inacabable de pervertits (menció especial a James Belushi i Robert Downey Jr.) i «gags» inevitablement escatològics. Com a corredores de fons hi havia les més «adultes», però

igualment discutibles, ¿Qué pasó anoche? o St. Elmo's, punto de encuentro, fetes a l'ombra del Reencuentro de Lawrence Kasdan.

Tot això va servir de targeta de presentació per als terribles, dinàmics i sovint incompresos anys 90. Es continuen mantenint algunes

de les constants anteriors i s'hi ha sumat un cert gust per les situacions rocambolesques. Continua havent-hi esquematisme i esteticisme, és

clar, però només en el pitjor dels casos. Fins ara, els anys de la moda grunge i la generació X han estat prou productius, tot i que el cinema espanyol no s'hi ha lluitat gaire amb productes tan pretensiosos com inútils com *Todo es mentira* (estem arreglats si tots els joves som com Coque Malla en aquesta pel·lícula!). Els 90 van començar de la mà del món de Wayne, dels viatges de *Bill i Ted* i del particular univers televisiu de l'imperdible *Parker Lewis*. Posteriorment han aparegut títols que combinen surrealisme i realitat, seriositat i paròdia, violència i humanitat. En l'aspecte formal les coses també han canviat; la càmera s'ha convertit en un instrument indispensable, no

és més un ull passiu i rutinari. Ara, però, cada plasmació cinematogràfica de les noves inquietuds té la seva antítesi qualitativa. D'aquesta manera, tant *Solteros* com *Kids* prenen com a punt de partida dos grups de joves amb un comportament ben definit: els seguidors del grunge per una banda i els anomenats skaters per una altra. Però mentre la primera és un divertit mosaic de desenganys amorosos, la segona és un repertori, excessivament allunyat de la realitat, d'impulsos violents i virginitats robades. Aquesta comparació també es pot

Tot plegat és, en definitiva, un mirall que deforma la nostra realitat, algunes vegades més fidel que altres, del qual comprovarem la seva validesa amb el pas del temps, que posarà la universalitat de cada proposta en el seu lloc.

En tot cas, el més gratificant és veure com s'acaba imposant la senzillesa, patent en dues meravelles per a la posteritat: una és *Clerks*, autèntica apologia de la quotidianitat juvenil, amb una sèrie de personatges que representen la vessant més difícil i grotesca de la nostra existència (i tot darrere un mostrador, com a *Smoke*). L'altra és, indubtablement; *Esa cosa llamada amor*, on un veterà amb esperit juvenil, Peter Bogdanovich, recrea a *Nashville* els deliris de grandesa d'un jovent que improvisa cançons a partir de John Ford i aprèn a viure gràcies a les contínues

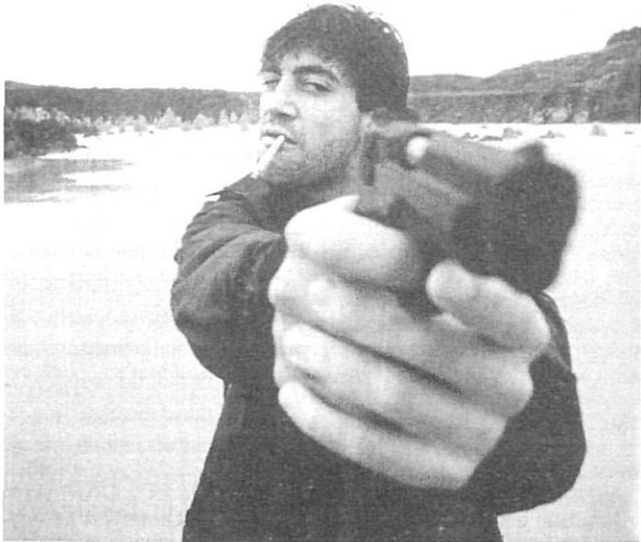

desil·lusions de la vida i a la música Country.

Fa alguns anys, l'estrena de la pel·lícula de Giuseppe Tornatore Cinema Paradiso va servir als nostàlgics per

Sabina en una cançó, i un llarg etcètera d'altres detalls van acompanyar-la a més de servir a aquells que no ho vam viure d'una bona (suposo) font d'informació. Però sembla

recordar com eren aquelles llunyanes sessions de cinema al poble en companyia de pares o amics. Programes dobles amb una de bona i l'altra de dolenta, els records potser del primer petó a la fila del darrere tal com canta en

clar que des d'aquells anys fins ara ha plogut molt, i ni les pel·lícules ni els seus espectadors parteixen de les mateixes bases que en aquells innocents 40, 50 o 60.

Actualment un bon sistema d'estudi sociològic

cinematogràfic és dedicar-se, qualsevol tarda de diumenge, a recórrer les diferents sales de cinema de la ciutat. L'experiència, que reconec pot semblar una bajanada, serveix per comprovar que majoritàriament són els joves els qui acudeixen al cinema, sigui amb amics o aparellats, o

vacances nadalenques que van arrasar en el seu pas pels cinemes.

Però davant d'aquest primer prototipus de públic juvenil, que de fet no difereix gaire del que ambientava la pel·lícula de Tornatore, en trobem un altre de certament molt més especialitzat. En un

més grans o més petits. Són en el fons joves, joves encara que sobradament preparats amb la seva monumental ració de crispetes remullades amb un got del refresc preferit. Clar que aquest perfil no és cap secret, almenys per les productores, que saben

fenomen relativament nou, cada vegada més, el públic jove tendeix a sentir-se atret per propostes diguem-ne radicals o que com a mínim sobresurten de la convencionalitat típica del cinema purament comercial consumint les pel·lícules en

perfectament el moment ideal per estrenar els seus films dirigits a aquest públic. Per parlar de títols recents només cal recordar Mortal Kombat, de Paul Anderson, Pocahontas, de Mike Gabriel, o fa alguns anys més Solo en casa, cintes totes elles estrenades en època de

versió original. Fins fa alguns anys les sales que projectaven aquestes pel·lícules eren denominades d'art i assaig, encara que vivien d'esquenes al gran públic. Una dada ens permetrà veure clarament com tractem d'una tendència cada vegada més acceptada: a

Barcelona s'ha passat dels Verdi i els Casablanca als Verdi, Casablanca, Verdi Park i Renoir, un total de 10 pantalles més de cinema en V.O. en un termini de menys d'un any. I a Girona mateix, una iniciativa a priori arriscada com l'estudi Truffaut continua funcionant després de quatre anys de la seva creació.

I què busquen els aficionats d'aquest sistema? Bàsicament, i ja ho apuntàvem abans, els *interessos propostes que, lluny d'únicament voler fer calaix, intenten oferir alguna cosa als seus espectadors. Abandonat el prejudici d'haver de llegir -fins i tot molts ja ni ho fan*

gràcies a la seva coneixença d'altres idiomes- directors com Kevin Smith i la seva Clerks, o veterans de la talla de Tavernier, Malle, o Rohmer fàcilment sedueixen les audiències. Dins l'estat, i això no deixa de ser sorprenent, han sorgit darrerament una

fornada de nous directors i actors novells que ràpidament han connectat amb el públic

mitjançant propostes d'aquest tipus, arriscades. Tothom coincideix a assenyalar el

1995 com l'any del resorgiment del cinema espanyol amb pel·lícules com Justino, un asesino de la tercera edad o El día de la bestia, però ningú encerta a destacar el talent dels joves membres de La Cuadrilla (autors de la primera) o d'Àlex de la Iglesia

(director de la segona). I aquest mateix any la tònica segueix, afortunadament, amb títols com Éxtasis, de Mariano Barroso, o Hola, estás sola? de la debutant Íciar Bollain.

Amb tot, a cavall de les dues tendències (comercial o «d'art i assaig») hi trobem un grup de directors rebels que, després d'uns inicis en l'anonimat de la sèrie B han estat absorbits per les grans multinacionals. Ens referim a la troupe que encapçala L'enfant terrible amb Quentin Tarantino i els seus deixebles,

From dusk till dawn.

Les pel·lícules d'aquest grup de directors han trobat els seus adeptes principals en el públic jove, jove amb majúscules sense fer cas a possibles distincions com les que hem fet. Una violència excessiva però plena d'humor negre i ironia, un muntatge estil·litzat molt proper a l'estètica del videoclip, i unes històries no aptes per segons quins estómacs, han servit per llançar un tercer espectre cinèfil per provocar discussions i comentaris cada vegada més radicalitzats. El que està clar, però, és que els temps canvien i que el cinema no n'és cap excepció. I Tarantino i companyia col·laboren al canvi amb grans dosis, com a mínim, d'enginy.

Pep Prieto

